

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 24 november 2016 *

”Fördragsbrott — Direktiv 2009/147/EG — Bevarande av vilda fåglar — Särskilda skyddsområden —
Direktiv 85/337/EEG — Bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt —
Direktiv 92/43/EEG — Bevarande av livsmiljöer”

I mål C-461/14,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 258 FEUF, som väckts den 7 oktober 2014,

Europeiska kommissionen, företrädd av C. Hermes, E. Sanfrutos Cano, D. Loma-Osorio Lerena och
G. Wilms, samtliga i egenskap av ombud,

sökande,

mot

Konungariket Spanien, företrädd av A. Gavela Llopis, i egenskap av ombud,

svarande,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. L. da Cruz Vilaça samt domarna M. Berger, A. Borg Barthet
(referent), E. Levits och F. Biltgen,

generaladvokat: N. Wahl,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 23 februari 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: spanska.

Dom

- 1 Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska fastställa att Konungariket Spanien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 3 i rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, 1985, s. 40, svensk specialutgåva, område 15, volym 6, s. 226), i dess lydelse enligt rådets direktiv 97/11/EG av den 3 mars 1997 (EGT L 73, 1997, s. 5) (nedan kallat direktiv 85/337), artikel 4.4 i Europaparlamentet och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 2009, s. 7) (nedan kallat fågeldirektivet) och artikel 6.2 i rådets direktiv 93/43/EG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 1992, s. 7, svensk specialutgåva, område 15, volym 11, s. 114) (nedan kallat livsmiljödirektivet) genom att inte vidta lämpliga åtgärder för att, i det särskilda skyddsområdet Campiñas de Sevilla, förhindra att livsmiljöerna och habitaterna för arterna försämras och att de arter för vilka området har utsetts störs.

Tillämpliga bestämmelser

Direktiv 85/337

- 2 I enlighet med artikel 2.1 i direktiv 85/337 ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av sin art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras påverkan innan tillstånd ges. Dessa projekt anges i artikel 4 i direktivet.

- 3 I artikel 3 i samma direktiv föreskrivs följande:

”Miljökonsekvensbedömningen skall i varje enskilt fall och i enlighet med artiklarna 4–11 på ett lämpligt sätt identifiera, beskriva och bedöma de direkta och indirekta effekterna av ett projekt beträffande

- människor, fauna och flora,
- mark, vatten, luft, klimat och landskap,
- materiella tillgångar och kulturarv,
- samspelet mellan faktorerna i första, andra och tredje strecksatserna.”

- 4 I artikel 4 i direktivet föreskrivs följande:

”1. ... projekt som redovisas i bilaga I [ska] bli föremål för en bedömning i enlighet med artiklarna 5–10.

2. ... medlemsstaterna [ska] när det gäller projekt som redovisas i bilaga II bestämma genom

- a) granskning från fall till fall,
eller

- b) gränsvärden eller kriterier som fastställs av medlemsstaten,

om projektet skall bli föremål för en bedömning i enlighet med artiklarna 5–10.

Medlemsstaterna får besluta att tillämpa förfarandena i både a och b.

3. Vid granskning från fall till fall eller fastställande av gränsvärden eller kriterier enligt punkt 2, skall de relevanta urvalskriterier som fastställs i bilaga III beaktas.

...”

- 5 Bilaga 1 till direktiv 85/337 innehåller en lista över projekt som avses i artikel 4.1 i direktivet. I punkt 7 a och b i listan anges "[a]nläggning av järnvägslinjer för fjärtrafik samt flygplatser med en banlängd av 2 100 m eller mer" och "[a]nläggning av motorvägar och motortrafikleder".
- 6 Punkt 2 i bilaga III till nämnda direktiv har rubriken "Projektens lokalisering". I denna punkt föreskrivs följande när det gäller de urvalskriterier som avses i artikel 4.3 i direktivet:

"Miljöns känslighet i de geografiska områden som antas bli påverkade av projekten måste beaktas, i synnerhet vad beträffar

- nuvarande markanvändning,
- naturresursernas relativa förekomst, kvalitet och förnyelseförmåga i området,
- den naturliga miljöns tålighet, med särskild uppmärksamhet på
  - a) våtmarker,
  - ...
  - d) naturreservat och nationalparker,
  - e) områden som är klassificerade eller skyddade enligt medlemsstaternas lagstiftning; särskilda skyddsområden som har fastställts av medlemsstaterna i enlighet med [rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, 1979, s. 1, svensk specialutgåva, område 15, volym 2, s. 161) och livsmiljödirektivet],

...”

Fågeldirektivet

- 7 Direktiv 79/409 har ändrats flera gånger och på ett väsentligt sätt. För att skapa klarhet och överskådlighet har detta direktiv kodifierats genom fågeldirektivet.
- 8 Enligt artikel 1 i fågeldirektivet handlar detta direktiv om bevarandet av samtliga fågelarter som naturligt förekommer inom medlemsstaternas europeiska territorium på vilket FEU-fördraget tillämpas. Det omfattar skydd, skötsel, förvaltning och kontroll av dessa arter och fastställer regler för exploatering av dem.
- 9 Artikel 4 i direktivet har följande lydelse:

"1. För de arter som anges i bilaga I ska särskilda åtgärder för bevarande av deras livsmiljö vidtas för att säkerställa deras överlevnad och fortplantning inom det område där de förekommer.

I samband med detta ska hänsyn tas till

- a) utrotningshotade arter,
- b) arter som är känsliga för vissa förändringar i livsmiljön,
- c) arter som anses som sällsynta på grund av att populationerna är små eller den lokala utbredningen begränsad,
- d) andra arter som kräver speciell uppmärksamhet på grund av den särskilda karaktären hos deras livsmiljö.

Vid utvärdering ska hänsyn tas till tendenser och variationer i populationsnivåerna.

Medlemsstaterna ska som särskilda skyddsområden i första hand klassificera sådana områden som vad gäller antal och storlek är mest lämpade för bevarandet av dessa arter, med hänsyn till arternas behov av skydd inom det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv.

2. Med hänsyn till deras behov av skydd inom det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv, ska medlemsstaterna vidta liknande åtgärder för regelbundet förekommande flyttfåglar som inte anges i bilaga I med avseende på deras häcknings-, ruggnings- och övervintringsområden samt rastplatser längs deras färdväg. Medlemsstaterna ska därvid lägga särskild vikt vid skyddet av våtmarker, i synnerhet våtmarker av internationell betydelse.

...

4. Med avseende på de skyddsområden som avses i punkterna 1 och 2 ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att undvika förorening och försämring av livsmiljöer samt störningar som påverkar fåglarna, i den mån denna påverkan inte saknar betydelse för att uppnå syftet med denna artikel. Medlemsstaterna ska även utanför dessa skyddsområden sträva efter att undvika förorening och försämring av livsmiljöer.”

- 10 Bland flera andra arter nämns *Otis tarda* (stortrappen) i bilaga I till fågeldirektivet.

Livsmiljödirektivet

- 11 I enlighet med artikel 2.1. i direktivet är syftet med livsmiljödirektivet att bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden genom bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter i medlemsstaternas europeiska territorium som omfattas av fördraget.

- 12 I artikel 6.1–6.3 i direktivet föreskrivs följande:

”1. För de särskilda bevarandeområdena skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för bevarande, vilket om så krävs innefattar utarbetande av lämpliga skötsel- och förvaltningsplaner särskilt för områdena eller integrerade i andra utvecklingsplaner, samt lämpliga lagar och andra författningar eller avtal, som motsvarar de ekologiska behoven hos de livsmiljötyper i bilaga 1 och de arter i bilaga 2 som finns i områdena.

2. Medlemsstaterna skall i de särskilda bevarandeområdena vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitatet för arterna samt störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med detta direktiv.

3. Alla planer eller projekt som inte direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av ett område, men som enskilt eller i kombination med andra planer eller projekt kan påverka området på ett betydande sätt, skall på lämpligt sätt bedömas med avseende på

konsekvenserna för målsättningen vad gäller bevarandet av området. Med ledning av slutsatserna från bedömningen av konsekvenserna för området och om inte annat följer av punkt 4, skall de behöriga nationella myndigheterna godkänna planen eller projektet först efter att ha försäkrat sig om att det berörda området inte kommer att ta skada och, om detta är lämpligt, efter att ha hört allmänhetens åsikt.”

13 Av artikel 7 i nämnda direktiv framgår följande:

”Förpliktelser som uppstår till följd av artikel 6.2–4 i detta direktiv skall ersätta alla förpliktelser som uppstår till följd av artikel 4.4 första meningen i direktiv 79/409/EEG vad gäller områden som klassificerats i enlighet med artikel 4.1 eller som på samma sätt erkänts i enlighet med artikel 4.2 i det direktivet, från och med dagen för genomförandet av det här direktivet eller den dag då en medlemsstat i enlighet med direktiv 79/409/EEG har klassificerat eller erkänt ett område, om den dagen infaller senare.”

Bakgrund till tvisten och det administrativa förfarandet

- 14 I februari 2010 inlämnades ett klagomål angående projektet att bygga en ny höghastighetsjärnväg mellan Sevilla (Spanien) och Almería (Spanien), avseende sträckorna Marchena-Osuna I, Marchena-Osuna II och Variante de Osuna. Till följd av detta skickade kommissionen den 17 juni 2011 en formell underrättelse till Konungariket Spanien och gjorde gällande att denna medlemsstat hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 3 i direktiv 85/337, artikel 4.4 i fågeldirektivet och artikel 6.2 i livsmiljödirektivet. Detta klagomål åtföljdes av en rapport om den påverkan arbetet med den tvärgående järnvägen genom Andalusien eventuellt kunde ha under dess passage genom det särskilda skyddsområdet Campiñas de Sevilla.
- 15 Hela projektet består dels av infrastrukturarbeten i syfte att förbättra och anpassa den befintliga järnvägen, dels av de kompletterande anläggningsarbeten som krävs för att genomföra och ta i bruk den nya järnvägsbanken.
- 16 När det gäller den del som avser förbättring och anpassning av den befintliga järnvägen hölls den 4 juli 2006 en offentlig debatt angående bedömningen av projektets påverkan på miljön. Genom beslut av den 26 november 2006 antogs ett intyg om miljöpåverkan i enlighet med nämnda bedömning. Infrastrukturarbetena påbörjades den 4 december 2007 och avbröts år 2009. Projektet innebär en planerad genomfart i ett naturområde, som av de spanska myndigheterna den 29 juli 2008 klassificerades som ett särskilt skyddsområde för fåglar. Området utsågs till särskilt skyddsområde efter det att det aktuella projektet fått tillstånd och efter det att de spanska myndigheterna hade antagit intyget om miljöpåverkan. Det berörda området fanns emellertid redan, sedan år 1998, med nummer 238, i förteckningen över viktiga områden för bevarande av fåglar i Europa, nämligen i *Inventory of Important Bird Areas in the European Community* (nedan kallad IBA 98).
- 17 Den 20 juli 2011 begärde Konungariket Spanien anstånd med att inkomma med ett svar till kommissionen. Kommissionen beviljade anstånd.
- 18 Konungariket Spanien besvarade den formella underrättelsen den 20 september 2011.
- 19 Genom skrivelse av den 20 juni 2013 lämnade kommissionen ett motiverat yttrande till Konungariket Spanien i vilket den gjorde gällande att Konungariket Spanien inte hade uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 3 i direktiv 85/337, artikel 4.4 i fågeldirektivet och artikel 6.2 i livsmiljödirektivet.
- 20 Konungariket Spanien besvarade detta motiverade yttrande den 21 augusti 2013 och bifogade en bilaga som innehöll en rapport med rubriken ”Análisis de la afección del Eje Ferroviario Transversal a la avifauna de la ZEPA Campiñas de Sevilla” (Analys av den tvärgående järnvägens påverkan på fågellivet

i det särskilda skyddsområdet Campiñas de Sevilla), som hade utarbetats i juli 2013 av miljö- och vattenenheten vid Consejería de Agricultura, Pesca y Medio Ambiente de la Junta de Andalucía (Andalusiens regionala ministerium för jordbruk, fiske och miljö, Spanien).

- 21 Kommissionen ansåg att de åtgärder som vidtagits av Konungariket Spanien fortfarande var otillräckliga och beslutade att väcka förevarande talan.

Upptagande till sakprövning

Parternas argument

- 22 Konungariket Spanien har gjort gällande att talan ska avvisas, eftersom den anmärkning som gjorts gällande i ansökan i förevarande mål skiljer sig från den som gjordes gällande under det administrativa förfarandet.
- 23 Konungariket Spanien har i detta hänseende anfört att saken i ärendet under det administrativa förfarandet var klart avgränsad till de delsträckor av järnvägen som kallas Marchena-Osuna I och Marchena-Osuna II. I sin talan vid domstolen har kommissionen emellertid även åberopat att Konungariket Spanien har underlåtit att iaktta kraven i direktiv 85/337 när det gäller delsträckan Variante de Osuna, en sträcka på tre kilometer, vilket innebär en utvidgning av saken.
- 24 Kommissionen har påpekat att fördragsbrottsförfarandet inleddes till följd av ett klagomål som avsåg projektet att bygga en ny höghastighetsjärnväg mellan Sevilla och Almería, avseende sträckorna Marchena-Osuna I, Marchena-Osuna II och Variante de Osuna. Även om de omständigheter som ligger till grund för fördragsbrottet och som förfarandet uttryckligen avsett är omständigheterna kring delsträckorna Marchena-Osuna I och Marchena-Osuna II, är det således relevant att se till det större sammanhang i vilket projektet ingår.

Domstolens bedömning

- 25 Domstolen konstaterar inledningsvis att det inte har bestritts att det motiverade yttrandet och det förfarande som föregick detta är rättsenliga. Konungariket Spanien har emellertid gjort gällande att den anmärkning som gjorts gällande i ansökan i förevarande mål skiljer sig från den anmärkning som framfördes i den formella underrättelsen och i det motiverade yttrandet.
- 26 I det avseendet framgår av fast rättspraxis att kommissionens formella underrättelse och efterföljande motiverade yttrande till den berörda medlemsstaten avgränsar saken, som således därefter inte får utvidgas. Möjligheten för den berörda medlemsstaten att inkomma med sina synpunkter utgör nämligen – även om staten anser att den inte behöver utnyttja den – en i fördraget föreskriven central rättssäkerhetsgaranti och iakttagandet av denna garanti är ett väsentligt formkrav som måste vara uppfyllt för att förfarandet för fastställelse av en medlemsstats fördragsbrott ska vara korrekt. Följaktligen ska det motiverade yttrandet och kommissionens talan vara grundade på samma anmärkningar som den formella underrättelsen, genom vilken det administrativa förfarandet inleds (se dom av den 3 september 2014, kommissionen/Spanien, C-127/12, ej publicerad, EU:C:2014:2130, punkt 23 och där angiven rättspraxis).
- 27 Kommissionen kan emellertid, efter det att den formella underrättelsen har skickats, precisera sina anmärkningar så länge dessa fortfarande rör väsentligen samma sak (dom av den 3 september 2014, kommissionen/Spanien, C-127/12, ej publicerad, EU:C:2014:2130, punkt 24).
- 28 I detta fall kan det noteras att saken, sådan den bestämts under det administrativa förfarandet, har utvidgats eller ändrats.

- 29 Delsträckan Variante de Osuna undersöktes nämligen inte under det administrativa förfarandet och talan ska således avvisas, såvitt avser denna delsträcka.

Fördragsbrottet

Den första anmärkningen: Åsidosättande av artikel 3 i direktiv 85/337

Parternas argument

- 30 Kommissionen har inledningsvis påpekat att den inte förnekar att det gjorts en miljökonsekvensbedömning för hela projektet, och den gör inte heller gällande att projektet har delats upp i flera delar för att undvika att eventuella kumulativa effekter på miljön bedöms. Kommissionens första grund avser det förhållandet att den miljökonsekvensbedömning som gjorts inte uppfyller kraven i artikel 3 i direktiv 85/337.
- 31 Kommissionen har gjort gällande att Konungariket Spanien inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 3 i direktivet, eftersom det varken identifierat, beskrivit eller på ett lämpligt sätt bedömt de konsekvenser projektet att anlägga en höghastighetsjärnväg kan få för miljön och särskilt för fågellivet. Den omtvistade miljökonsekvensbedömningen beaktade nämligen inte att järnvägen skulle korsa ett ekologiskt känsligt område vars betydelse erkänts i vetenskapliga kretsar sedan 1998 och fanns listat i IBA 98.
- 32 Enligt kommissionen har livsmiljöer som har en avgörande betydelse för fågellivet, såsom våtmarker, nämligen lagunen Ojuelos, inte nämnts i den aktuella miljökonsekvensbeskrivningen. De fågelarter som befinner sig inom det aktuella området har dessutom rätt och slätt uppräknats utan att det gjorts någon som helst bedömning av projektets konsekvenser för de berörda arterna. I de slutsatser som drogs i den miljökonsekvensbedömning som gjorts framhölls vidare endast två allmänna skyddsåtgärder, nämligen att avbryta arbetena under de perioder då fåglarna fortplantar sig och föder upp sina ungar och att vidta åtgärder för att förebygga risken för att fåglar dör genom elektriska stötar.
- 33 Kommissionen har även påpekat att det aktuella projektet fortsätter att påverka fågellivet även efter arbetenas slut. Driften av en höghastighetsjärnväg har uppenbara konsekvenser för fågellivet, såsom buller, kollisionsrisk eller till om med död genom elektriska stötar. Dessa konsekvenser har inte behandlats i den miljökonsekvensbedömning som gjorts av de spanska myndigheterna. I sin replik har kommissionen gjort gällande att det slutliga syftet med projektet är att ta i drift en ny höghastighetsjärnväg och att själva driften av denna linje därför borde ha beaktats vid den inledande bedömningen av konsekvenserna, för att undvika att uppdelningen av projektet leder till brister i det eftersträvade helhetsskyddet för miljön.
- 34 Eftersom det inte gjorts någon lämplig bedömning av det aktuella projektets påverkan på miljön, har de spanska myndigheterna inte heller uppfyllt sin skyldighet att informera den berörda allmänheten om projektets sannolika konsekvenser för det berörda området innan beslutet avseende ansökan om att genomföra projektet fattades.
- 35 Kommissionen anser inte att de skadliga konsekvenserna för fågellivet begränsas i och med att den planerade höghastighetsjärnvägen ska dras parallellt med en vanlig järnvägslinje. En höghastighetsjärnväg har nämligen mer allvarliga och mer ingripande konsekvenser än konsekvenserna i samband med en vanlig järnväg. Dessa konsekvenser har inte bedömts på ett riktigt sätt vare sig när det gäller de nödvändiga arbetena och anläggningarna eller när det gäller den senare driften av höghastighetsjärnvägen.

- 36 Kommissionen har gjort gällande att det i direktiv 85/337 fästs särskilt vikt vid bedömningen av ett projekts konsekvenser när det ska genomföras inom områden av ekologisk betydelse. Ett exempel på detta finns i punkt 2, med rubriken "Projektens lokalisering", i bilaga III till direktivet. I denna punkt anges, när det gäller de kriterier som avses i artikel 4.3 i direktivet, att våtmarker ska uppmärksammas särskilt.
- 37 Kommissionen anser dessutom att Konungariket Spaniens åtagande att genomföra ytterligare en miljökonsekvensbedömning bekräftar att tillståndet till projektet inte föregåtts av en lämplig bedömning av konsekvenserna.
- 38 Konungariket Spanien har bestritt det påstådda fördragsbrottet och har, för det första, gjort gällande att det inte i någon lagbestämmelse krävs att det i ett intyg om miljöpåverkan ska anges att ett område ingår i en förteckning över områden som är viktiga för bevarandet av fåglar i Europa (nedan kallad IBA). Domstolen har nämligen vid flera tillfällen påpekat att en IBA inte är rättsligt bindande (dom av den 19 maj 1998, kommissionen/Nederländerna, C-3/96, EU:C:1998:238, punkt 70). Den enda verkan en IBA tillerkänts av domstolen är att den, när det inte finns några vetenskapliga bevis, kan användas av en medlemsstat som referensmaterial vid bedömningen av om medlemsstaten har klassificerat ett tillräckligt antal områden med en tillräcklig yta som särskilda skyddsområden (dom av den 28 juni 2007, kommissionen/Spanien, C-235/04, EU:C:2007:386, punkterna 26 och 27).
- 39 Kommissionens argument saknar således relevans för bedömningen av huruvida artikel 3 i direktiv 85/337 har åsidosatts på den grunden att miljökonsekvensbedömningen inte berör de direkta och indirekta konsekvenserna för miljön i allmänhet och för fågellivet i synnerhet. Det enda som är relevant är att miljökonsekvensbedömningen identifierar den fauna som påverkas och gör det möjligt att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra och åtgärda eventuella skadliga konsekvenser. Den miljökonsekvensbedömning som gjorts uppfyller dessa krav till fullo, även utan att nämna IBA 98.
- 40 Konungariket Spanien anser, för det andra, att våtmarker eller lagenligt utsedda skyddade områden inte omfattas av bilaga I till direktiv 85/337, utan av bilaga III till direktivet, vilket innebär att de enligt Europeiska unionen anses ha en relativ och inte en väsentlig betydelse.
- 41 När det gäller kommissionens argument – att det förhållandet att det finns en järnväg som löper parallellt med den planerade innebär mer allvarliga och mer ingripande konsekvenser som kan medföra kumulativa konsekvenser som inte har utvärderats – menar Konungariket Spanien, för det tredje, att den miljökonsekvensbedömning som gjorts gör det möjligt att dra slutsatsen att dessa konsekvenser märkbart mildras tack vare att den nya järnvägen anläggs parallellt med och på kort avstånd från den befintliga järnvägen.
- 42 För det fjärde har Konungariket Spanien gjort gällande att det i den miljökonsekvensbedömning som gjorts planerats tillräckligt omfattande förebyggande och korrigerande åtgärder, nämligen att ta hänsyn till stäppfåglarnas häckningsperioder genom att stoppa arbetena, att tillryggalägga sträckan längs spåret till fots efter det att arbetena omprojekterats för att se till att fågelarter inte påverkas direkt och andra åtgärder för att skydda luften, marken och det hydrologiska systemet, vilka även förebygger negativa konsekvenser för fåglarna.
- 43 Dessa åtgärder har dessutom utvidgats till följd av att en del av det berörda området utsetts till ett särskilt skyddsområde.
- 44 Konungariket Spanien har, för det femte, påpekat att den aktuella miljökonsekvensbedömningen endast rör det projekt som avser schaktning samt anläggning av järnvägsbankar och stängsel.
- 45 Denna medlemsstat har dessutom gjort gällande att kommissionen tolkat de spanska myndigheternas avsikt att genomföra en ny miljökonsekvensbedömning på ett missvisande sätt. Det var nämligen uttryckligen förutsett att ett annat projekt skulle dras igång senare, för att genomföra de arbeten som

är nödvändiga för driften av järnvägen, bland annat kraftledningen, och att en motsvarande bedömning ska göras även av detta projekt. Kommissionen har inte kunnat fastställa att det förhållandet att två på varandra följande projekt ska bli föremål för var sin bedömning innebär att syftet med och de förfaranden som föreskrivs i direktiv 85/337 åsidosätts.

- 46 Konungariket Spanien har slutligen gjort gällande att det förhållandet att beståndet av stäppfåglar har ökat under och efter arbetenas utförande bevisar att den genomförda utvärderingen är tillräcklig. De åtgärder som vidtagits med stöd av den miljökonsekvensbedömning som gjorts har skyddat fåglarna och gjort det möjligt att uppnå ändamålet med det aktuella direktivet.

Domstolens bedömning

- 47 Domstolen erinrar inledningsvis om att omfattningen av skyldigheten att göra en miljökonsekvensbedömning framgår av artikel 3 i direktiv 85/337. I denna bestämmelse föreskrivs att miljökonsekvensbedömningen i varje enskilt fall och i enlighet med artiklarna 4–11 i detta direktiv på ett lämpligt sätt ska identifiera, beskriva och bedöma de direkta och indirekta effekterna av ett projekt beträffande människor, fauna och flora, mark, vatten, luft, klimat och landskap, materiella tillgångar och kulturarv, samt samspelet mellan dessa faktorer (dom av den 24 november 2011, kommissionen/Spanien, C-404/09, EU:C:2011:768, punkt 78).
- 48 Domstolen har även vid ett flertal tillfällen slagit fast att tillämpningsområdet för direktiv 85/337 är vidsträckt och att dess ändamål är mycket omfattande (dom av den 28 februari 2008, Abraham m.fl. C-2/07, EU:C:2008:133, punkt 42). I artikel 2.1 i direktiv 85/337 åläggs medlemsstaterna vidare att se till att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, bland annat på grund av deras art, storlek eller lokalisering, blir föremål för en miljöbedömning. I detta avseende förutsätter direktivet att det görs en helhetsbedömning av den miljöpåverkan som projekt eller ändringen av dessa har (dom av den 28 februari 2008, Abraham m.fl. C-2/07, EU:C:2008:133, punkt 42).
- 49 I förevarande fall har kommissionen i huvudsak gjort gällande att den miljökonsekvensbedömning som gjorts enligt direktiv 85/337 – som avser de infrastrukturarbeten som är nödvändiga för att driva en höghastighetsjärnväg mellan Sevilla och Almería, på delsträckorna Marchena-Osuna I och Marchena-Osuna II, och som innefattar anläggningsarbeten på spåren och deras sträckningar samt anläggning av en upphöjd och breddad järnvägsbank – är bristfällig, eftersom den inte nämner ett område som finns med i IBA 98 och inte tar hänsyn till att det omtvistade projektet genomkorsar ett område av särskild ekologisk betydelse.
- 50 Det kan i detta hänseende påpekas att kommissionen enligt fast rättspraxis har bevisbördan för det påstådda fördragsbrottet. Det är nämligen kommissionen som ska förse domstolen med de uppgifter som denna behöver för att kunna kontrollera om fördragsbrott föreligger, och den får därvidlag inte stödja sig på någon presumtion (dom av den 20 maj 2010, kommissionen/Spanien, C-308/08, EU:C:2010:281, punkt 23 och där angiven rättspraxis).
- 51 Kommissionen har anfört att det i den miljökonsekvensbedömning som gjorts borde ha nämnts att det område som berörs av det omtvistade projektet var ett område av betydelse för fåglarna i Europa och att det sedan 1998 fanns intaget i IBA 98, innan det klassificerades som ett särskilt skyddsområde av de spanska myndigheterna år 2008. Det kan, för det första, när det gäller detta argument, påpekas att domstolen fastställt att denna förteckning, trots att den inte är rättsligt bindande, kan användas som referensmaterial vid bedömningen av om en medlemsstat har klassificerat ett tillräckligt antal områden med en tillräcklig yta som särskilda skyddsområden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 juni 2007, kommissionen/Spanien, C-235/04, EU:C:2007:386, punkt 26).

- 52 IBA 98 innehåller en uppdaterad förteckning över områden som är viktiga för bevarandet av fåglar i Spanien, vilken, i brist på vetenskapliga bevis av motsatt innebörd, utgör ett referensdokument som kan användas vid bedömningen av om nämnda medlemsstat har utsett tillräckligt med särskilda skyddsområden, vad gäller antal och storlek, för att skydda alla de fågelarter som räknas upp i bilaga I till direktiv 79/409 och de flyttfåglar som inte anges i nämnda bilaga (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 juni 2007, kommissionen/Spanien, C-235/04, EU:C:2007:386, punkt 27, och dom av den 18 december 2007, kommissionen/Spanien, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 30).
- 53 Det kan emellertid konstateras att det inte i någon bestämmelse i direktiv 85/337 krävs att det i en miljökonsekvensbedömning nämns att ett område som berörs av ett projekt som är föremål för en sådan bedömning finns intaget i en IBA. Det saknas således fog för kommissionens argument.
- 54 Kommissionen har vidare anfört att den aktuella miljökonsekvensbedömningen inte på ett lämpligt sätt vare sig identifierat, beskrivit eller bedömt det aktuella projektets konsekvenser för miljön och särskilt för fågellivet. Det kan, för det andra, när det gäller detta argument, påpekas att det, såsom generaladvokaten angett i punkt 41 i sitt förslag till avgörande, inte utan mer precisa och utförliga förklaringar är möjligt att dra slutsatsen att det styrkts att så är fallet.
- 55 När det gäller identifieringen av de fågelarter som finns inom det område som berörs av det aktuella projektet kan det konstateras att miljökonsekvensbedömningen, trots att det saknas hänvisning till IBA 98, beaktar detta områdes särdrag med avseende på fågellivet, innehåller en förteckning över de fågelarter i bilaga I till fågeldirektivet som finns inom området, bland annat *Otis tarda*, och anger den skyddsnivå som gäller för var och en av dem. I bedömningen identifieras även vissa åtgärder som är avsedda att bevara dessa arter, såsom avbrott i arbetena under de perioder då fåglarna fortplantar sig och föder upp sina ungar eller förbud att avlägsna växtlighet mellan mars och juli i syfte att undvika skadliga konsekvenser för fortplantningen. Kommissionen har emellertid inte preciserat av vilka skäl dessa åtgärder är otillräckliga med avseende på det projekt som den aktuella bedömningen specifikt avser.
- 56 När det, för det tredje, gäller kommissionens argument att miljökonsekvensbeskrivningen inte omfattar lagunen Ojuelos, som är belägen inom ett område som senare klassificerats som särskilt skyddsområde, visar en genomgång av handlingarna i målet att denna lagun samt dess roll och betydelse har beskrivits i den aktuella miljökonsekvensbedömningen.
- 57 Kommissionens har även gjort gällande att det aktuella projektet fortsätter att påverka fågellivet även efter det att arbetena avslutats, eftersom driften av en höghastighetsjärnväg självklart medför konsekvenser för fågellivet, såsom buller, kollisionrisk och risk för död genom elektriska stötar, och att dessa konsekvenser inte har behandlats av de spanska myndigheterna i miljökonsekvensbedömningen. Det kan, när det gäller detta argument, för det fjärde, konstateras att bedömningen inte på ett tydligt sätt identifierat vilka åtgärder som ska vidtas för att förhindra dessa risker.
- 58 Det kan emellertid, såsom generaladvokaten i huvudsak har angett i punkterna 37 och 51 i sitt förslag till avgörande, påpekas att den aktuella miljökonsekvensbedömningen, i likhet med vad kommissionen gjort gällande i sitt motiverade yttrande och i samband med rättegången i domstolen, inte strider mot artikel 3 i direktiv 85/337 på grund av att den inte omfattar hela det omtvistade projektet. I enlighet med den rättspraxis som nämnts i punkt 26 ovan ska anmärkningen med den innebörden, som kommissionen gjorde gällande för första gången i sin replik, således avvisas.
- 59 För det femte har kommissionen gjort gällande att den aktuella miljökonsekvensbedömningen inte innehåller en tillräckligt noggrann bedömning av de konsekvenser som följer av de arbeten och de anläggningar som är nödvändiga för att bygga en höghastighetsjärnväg som ska löpa parallellt med en befintlig järnväg samt av den därpå följande driften av den planerade linjen.

- 60 Det kan i detta hänseende konstateras att den aktuella miljökonsekvensbedömningen visat att sträckningen parallellt med den befintliga järnvägslinjen var den mest lämpliga lösningen ur miljösynpunkt. Kommissionen, som enligt den rättspraxis som nämnts i punkt 50 ovan har bevisbördan för det påstådda fördragsbrottet, har inte styrkt sitt påstående om att de två parallella järnvägslinjerna skulle kunna få ökade negativa konsekvenser på miljön i flera avseenden.
- 61 Av detta följer att det saknas grund för anmärkningen att artikel 3 i direktiv 85/337 har åsidosatts.

Den andra anmärkningen: Åsidosättande av artikel 4.4 i fågeldirektivet

Parternas argument

- 62 Kommissionen har genom sin andra anmärkning kritiserat Konungariket Spanien för de skadliga konsekvenser som projektet att anlägga en höghastighetsjärnväg mellan Sevilla och Almería medför för vissa av de fågelarter som anges i bilaga I till fågeldirektivet.
- 63 Kommissionen har anfört att Konungariket Spanien, genom att godkänna anläggningen av en höghastighetsjärnväg inom ett område som ingår i IBA 98, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.4 i fågeldirektivet.
- 64 Eftersom området Campiñas de Sevilla klassificerades som särskilt skyddsområde så sent som i juli 2008, borde Konungariket Spanien, enligt kommissionen – efter det att miljökonsekvensbedömningen hade genomförts och trots att arbetena redan hade påbörjats – ha vidtagit lämpliga bevarandeåtgärder i enlighet med artikel 4.4 i fågeldirektivet (dom av den 20 september 2007, kommissionen/Italien, C-388/05, EU:C:2007:533, punkt 18, och dom av den 18 december 2007, kommissionen/Spanien, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 27). Denna skyldighet består ända fram till dess att området utsetts till särskilt skyddsområde och skyldigheten bör, enligt domstolens praxis, uppfyllas innan det går att konstatera någon minskning av fågelbeståndet och innan risken för utrotning av skyddade fågelarter förverkligas (dom av den 2 augusti 1993, kommissionen/Spanien, C-355/90, EU:C:1993:331, punkt 15). Kommissionen anser följaktligen att Konungariket Spanien, genom att tillåta att höghastighetsjärnvägen leds genom ett område som ingår i IBA 98, inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 4.4 första meningen i fågeldirektivet, nämligen att vidta lämpliga åtgärder för att undvika störningar som är förbjudna i de områden som påverkas av detta projekt och som borde ha klassificerats som särskilda skyddsområden.
- 65 Kommissionen har gjort gällande att de anläggningsarbeten som genomförts på ett väsentligt sätt har förändrat det berörda områdets miljömässiga särdrag, bland annat genom anläggning av en upphöjd järnvägsbank och ett dubbelt säkerhetsstängsel. Dessa förändringar skulle, enligt kommissionen, kunna hindra fåglarnas tillgång till sina vilo-, mat- och häckningsplatser.
- 66 Kommissionen har dessutom gjort gällande att den miljökonsekvensbedömning som genomförts har visat sig vara otillräcklig med avseende på det aktuella projektets möjliga konsekvenser för de fåglar som finns inom det berörda området och med avseende på de korrigerande och kompenserande åtgärderna, enligt artikel 3 i direktiv 85/337, vilket har medfört en bristfällig identifiering av de risker som detta projekt medför.
- 67 Konungariket Spanien har gjort gällande att det, för att iaktta artikel 4.4 i fågeldirektivet, inte är nödvändigt att följa de förfaranden som föreskrivs i denna artikel för de områden som uttryckligen utsetts till särskilda skyddsområden. Det är tvärtom tillräckligt att medlemsstaterna har vidtagit åtgärder för att bevara och skydda fåglarna även innan dessa områden klassificerats. Konungariket Spanien anser sig ha vidtagit lämpliga bevarandeåtgärder, bland annat genom att begränsa tiden för

schaktningsarbetena i förhållande till fåglarnas häckningsperiod och genom att tillryggalägga sträckan till fots för att se till att fågelarter inte påverkas direkt samt genom att sätta upp utrustning för att förhindra fågelkollisioner.

- 68 Konungariket Spanien har dessutom påpekat att artikel 4.4 i fågeldirektivet iakttagits, eftersom beståndet i det särskilda skyddsområdet Campiñas de Sevilla inte har minskat, utan ökat, under perioden från 2001 till 2012.

Domstolens bedömning

- 69 Enligt artikel 4.4 i fågeldirektivet ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att inom de särskilda skyddsområdena undvika förorening och försämring av livsmiljöerna samt störningar som påverkar fåglarna, i den mån denna påverkan kan ha betydande konsekvenser för målen med denna artikel.
- 70 För det första framgår det av domstolens praxis att medlemsstaterna ska iaktta de skyldigheter som följer av artikel 4.4 första meningen i fågeldirektivet, även om det berörda området inte har klassificerats som särskilt skyddsområde, om det framgår att så borde ha skett (dom av den 18 december 2007, kommissionen/Spanien, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 27 och där angiven rättspraxis, och dom av den 14 januari 2016, kommissionen/Bulgarien, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 67).
- 71 Vad avser områden som klassificerats som särskilda skyddsområden ska däremot, enligt artikel 7 i livsmiljödirektivet, de förpliktelser som följer av artikel 4.4 första meningen i fågeldirektivet ersättas av bland annat de förpliktelser som följer av artikel 6.2 i livsmiljödirektivet. Detta ska ske från och med dagen för genomförandet av livsmiljödirektivet eller dagen för klassificering enligt fågeldirektivet, om den dagen infaller senare (dom av den 18 december 2007, kommissionen/Spanien, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 28 och där angiven rättspraxis).
- 72 Artikel 4.4 i fågeldirektivet ska således endast tillämpas för tiden innan det geografiska området Campiñas de Sevilla klassificerades som särskilt skyddsområde.
- 73 Såsom angetts i punkt 52 ovan innehåller IBA 98 en uppdaterad förteckning över områden som är viktiga för bevarandet av fåglar i Spanien, vilken, i brist på vetenskapliga bevis av motsatt innebörd, utgör ett referensdokument som kan användas vid bedömningen av om nämnda medlemsstat har utsett tillräckligt med särskilda skyddsområden, vad gäller antal och storlek, för att skydda alla de fågelarter som räknas upp i bilaga I till fågeldirektivet och de flyttfåglar som inte anges i nämnda bilaga.
- 74 Det är obesträtt att det i det geografiska området Campiñas de Sevilla, som ligger i provinsen Sevilla, finns stäppfågelarter som anges i bilaga 1 till fågeldirektivet. Området har därför skrivits in i IBA 98 innan det utsågs till ett särskilt skyddsområde genom beslut av den 29 juli 2008.
- 75 Ett sådant område, som hade kunnat klassificeras som särskilt skyddsområde före den 29 juli 2008, tycks därmed omfattas av det skyddssystem som avses i artikel 4.4 första meningen i fågeldirektivet, i enlighet med den rättspraxis som domstolen har erinrat om i punkterna 70 och 71 ovan.
- 76 För det andra konstaterar domstolen att bedömningen av huruvida skyldigheterna enligt artikel 4.4 första meningen i fågeldirektivet har åsidosatts lämpligen bör göras genom tillämpning, med nödvändig anpassning, av vad domstolen i sin praxis har slagit fast beträffande åsidosättande av artikel 6.2 i livsmiljödirektivet, eftersom ordalydelsen i denna bestämmelse till stor del överensstämmer med den i artikel 4.4 första meningen i fågeldirektivet (dom av den 14 januari 2016, kommissionen/Bulgarien, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 69 och där angiven rättspraxis).

- 77 Det följer av denna rättspraxis att ett åsidosättande av den berörda bestämmelsen ska konstateras om kommissionen kan styrka att det är sannolikt eller att det finns risk för att ett projekt försämrar livsmiljöerna för de skyddade fågelarterna eller orsakar avsevärda störningar för dessa arter (dom av den 14 januari 2016, kommissionen/Bulgarien, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 70).
- 78 Det finns således skäl att undersöka huruvida kommissionen har styrkt att det är sannolikt eller att det finns risk för att det berörda projektet orsakar sådana försämringar eller störningar som avses i föregående punkt inom området Campiñas de Sevilla, som först i ett sent skede klassificerades som särskilt skyddsområde.
- 79 Av handlingarna i målet framgår att anläggningen av en höghastighetsjärnväg, som bland annat kräver att det anläggs spår och en upphöjd järnvägsbank samt att schaktningsarbeten görs och som dras genom ett område där flera arter som anges i bilaga I till fågeldirektivet lever, kan medföra betydande störningar och en försämring av skyddade fågelarters livsmiljöer.
- 80 Konungariket Spanien har visserligen, såsom denna medlemsstat gjort gällande, vidtagit vissa åtgärder som syftar till att kompensera för konsekvenserna av anläggningsarbetena, till exempel genom att begränsa dessa arbeten under fåglarnas häckningsperiod och genom att tillryggalägga sträckan längs med järnvägen till fots.
- 81 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 75 och 77 i sitt förslag till avgörande utesluter dessa åtgärder emellertid inte att den nya järnvägsbanken, som genomkorsar en livsmiljö som är viktig för vissa fågelarter, bland annat *Otis tarda*, kan medföra betydande störningar och försämrade skyddade fågelarters livsmiljöer.
- 82 Det förhållandet att det aktuella fågelbeståndet, enligt Konungariket Spanien, har ökat påverkar inte denna slutsats.
- 83 Skyldigheterna att erbjuda skydd gäller nämligen redan innan det har konstaterats att antalet fåglar har minskat och innan risken för att en skyddad fågelart försvinner har konkretiserats (dom av den 14 januari 2016, kommissionen/Bulgarien, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 76 och där angiven rättspraxis).
- 84 Domstolen konstaterar att Konungariket Spanien, vad beträffar perioden före den 29 juli 2008, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.4 i fågeldirektivet och att kommissionens talan därför ska bifallas i den delen.
- 85 Domstolen finner däremot att det saknas anledning att godta kommissionens argument att driften av den aktuella järnvägen kommer att få märkbara konsekvenser för de fåglar som finns inom det berörda området, bland annat på grund av störningar genom buller och risker för elektiska stötar och kollisioner.
- 86 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 69 i sitt förslag till avgörande rör det sig nämligen om konsekvenser som hör ihop med det eventuella tillstånd som senare behövs för att driva järnvägen efter det att det gjorts ytterligare en bedömning av konsekvenserna för miljön, medan det omtvistade projektet rör förbättring av den befintliga infrastrukturen, nämligen bland annat anläggningen av en upphöjd järnvägsbank.

Den tredje anmärkningen: Åsidosättande av artikel 6.2 i livsmiljödirektivet

Parternas argument

- 87 Kommissionen har genom sin tredje anmärkning gjort gällande att Konungariket Spanien, sedan området Campiñas de Sevilla klassificerats som särskilt skyddsområde, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 6.2 i livsmiljödirektivet.
- 88 Kommissionen upprepar i detta hänseende i huvudsak de argument som utvecklades i samband med den andra anmärkningen och som angetts i punkterna 65 och 66 ovan.
- 89 Konungariket Spanien har gjort gällande att det, sedan det aktuella området klassificerats som ett särskilt skyddsområde, vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att iaktta artikel 6.2 i livsmiljödirektivet.
- 90 Konungariket Spanien anser att kommissionen inte har lagt fram bevisning som visar att de lämpliga skyddsåtgärder som vidtagits, för att förhindra att fågellivet påverkas på ett betydande sätt medan arbetena med att anlägga den aktuella järnvägen utförs och medan den drivs, är bristfälliga eller att sådana åtgärder inte har vidtagits alls.
- 91 För övrigt har Konungariket Spanien gjort gällande att artikel 6.2 i livsmiljödirektivet inte kräver att korrigerande åtgärder vidtas omedelbart för att komma till rätta med risker som kan följa av en framtida verksamhet. De risker som kommissionen har identifierat kan i själva verket först uppkomma för det fall det andra arbetsprojektet genomförs. Det har ännu inte fastställts något datum för när detta projekt ska påbörjas och riskerna kommer att motverkas innan de uppkommer.

Domstolens bedömning

- 92 För områden som klassificerats som särskilda skyddsområden föreskrivs i artikel 7 i livsmiljödirektivet att förpliktelser som uppstår till följd av artikel 4.4 i fågeldirektivet ska ersättas av förpliktelser som uppstår till följd av bland annat artikel 6.2 i livsmiljödirektivet, från och med dagen för genomförandet av det senare direktivet eller dagen för klassificering i enlighet med fågeldirektivet, om den dagen infaller senare (dom av den 18 december 2007, kommissionen/Spanien, C-186/06, EU:C:2007:813, punkt 28 och där angiven rättspraxis).
- 93 Området Campiñas de Sevilla klassificerades som särskilt skyddsområde den 29 juli 2008. Således ska artikel 6.2 i livsmiljödirektivet tillämpas för nämnda område från och med detta datum.
- 94 Det kan emellertid påpekas att en verksamhet är förenlig med artikel 6.2 i livsmiljödirektivet endast om det säkerställs att den inte förorsakar sådana störningar som kan få betydande konsekvenser för målsättningarna med direktivet, i synnerhet direktivets bevarandemål (dom av den 14 januari 2016, kommissionen/Bulgarien, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 56 och där angiven rättspraxis).
- 95 Domstolen erinrar i detta hänseende om att det i artikel 6.2 i livsmiljödirektivet, och i artikel 4.4 första meningen i fågeldirektivet, föreskrivs att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att, i de områden som klassificerats som särskilda skyddsområden i enlighet med första punkten i den sistnämnda artikeln, undvika försämring av livsmiljöer samt störningar, i den mån sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för de arter för vilka det särskilda skyddsområdet har klassificerats (dom av den 20 september 2007, kommissionen/Italien, C-388/05, EU:C:2007:533, punkt 26).
- 96 Av detta följer att det endast kan anses finnas grund för den tredje anmärkningen om kommissionen styrker att Konungariket Spanien har underlåtit att vidta nödvändiga skyddsåtgärder för att förhindra att arbetet med att anlägga en höghastighetsjärnväg i området Campiñas de Sevilla, i den del det genomförs efter det att Campiñas de Sevilla klassificerades som ett särskilt skyddsområde, medför

försämring av livsmiljöerna för vissa stäppfågelarter som ingår i bilaga I till fågeldirektivet och ger upphov till störningar av dessa arter som kan få betydande konsekvenser för syftet med livsmiljödirektivet som är att se till att dessa arter bevaras (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 november 2011, kommissionen/Spanien, C-404/09, EU:C:2011:768, punkt 128).

- 97 För att ett åsidosättande av artikel 6.2 i livsmiljödirektivet ska kunna fastställas behöver kommissionen emellertid inte bevisa att det föreligger ett orsakssamband mellan anläggningen av höghastighetsjärnvägen och en betydande störning som drabbar de aktuella arterna. Det räcker att denna institution visar att det är sannolikt eller att det finns en risk för att denna anläggning kommer att medföra betydande störningar för dessa arter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 januari 2016, kommissionen/Bulgarien, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 58 och där angiven rättspraxis).
- 98 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 86 i sitt förslag till avgörande framgår det av handlingarna i målet att arbetena med att anlägga den aktuella järnvägen fortsatte efter det att det berörda området klassificerats som särskilt skyddsområde den 29 juli 2008 och avbröts först år 2009. Det framgår vidare att utförandet av dessa arbeten, särskilt arbetet med den upphöjda järnvägsbanken, kan medföra betydande störningar och en försämring av livsmiljöerna för de skyddade fågelarterna. Konungariket Spanien har nämligen medgett att det aktuella projektet säkert kommer att medföra en minskning av gynnsamma livsmiljöer för beståndet av *Otis tarda*.
- 99 Av detta följer att det till viss del finns grund för den tredje anmärkningen.
- 100 Domstolen finner däremot, av samma skäl som de som angetts i punkt 86 ovan, att det saknas anledning att godta kommissionens argument att driften av den aktuella järnvägen kommer att få betydande konsekvenser för de fåglar som finns inom det berörda området, bland annat på grund av störningar genom buller och risker för elektriska stötar och kollisioner.
- 101 Av det ovan anförda följer att Konungariket Spanien, vad beträffar perioden före den 29 juli 2008, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.4 i fågeldirektivet och, vad beträffar perioden efter nämnda datum, enligt artikel 6.2 i livsmiljödirektivet, genom att inte vidta lämpliga åtgärder för att inom det särskilda skyddsområdet Campiñas de Sevilla förhindra en försämring av livsmiljöerna och habitatet för arterna samt störningar av de arter för vilka detta område har utsetts.

Rättegångskostnader

- 102 Enligt artikel 138.3 i domstolens rättegångsregler ska parterna bära sina rättegångskostnader om de ömsom tappar målet på en eller flera punkter.
- 103 I förevarande mål ska hänsyn tas till att talan inte kan vinna bifall såvitt avser vissa av kommissionens anmärkningar.
- 104 Kommissionen och Konungariket Spanien ska därför bära sina rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

- 1) **Konungariket Spanien har, vad beträffar perioden före den 29 juli 2008, underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 4.4 i rådets direktiv 2009/147/EEG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar och, vad beträffar perioden efter nämnda datum, enligt artikel 6.2 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, genom att inte vidta lämpliga åtgärder för att i det särskilda skyddsområdet Campiñas de Sevilla förhindra en försämring av livsmiljöerna och habitatet för arterna samt störningar av de arter för vilka detta område har utsetts.**

- 2) **Talan ogillas i övrigt.**
- 3) **Europeiska kommissionen och Konungariket Spanien ska bära sina rättegångskostnader.**

Underskrifter